

Fåglar i Dalarna, medlemstidning för Dalarnas Ornitologiska Förening (DOF), utkommer med fyra nummer per år.
Medlemskap i DOF kostar 120 kr/år, för ungdom (upp till 25 år) 50 kr/år.
Familiemedlemmar betalar 10 kr/år. Ständigt medlemskap kostar 2 640 kr.
Avgiften sätts in på pg 85 46 63-2, c/o Andreas Trogen, Flata 4, 780 41 GAGNEF.

Redaktör och ansvarig utgivare

Anders Hans
Almo Råbäckev 13
793 97 SILJANSNÄS
0247-233 34, 070-630 21 59
anders.hans@telia.com

Övrig redaktion

Kalle Bergström
023-257 38, 070-206 30 03
(bildarkiv)
kbl@telia.com

Hoff Björk
0246-206 26, 070-626 26 26
(layout och redigering)
hoff@telia.com

Adressändringar och frågor angående medlemskap

Andreas Trogen
Flata 4
780 41 GAGNEF
0241-103 48
073-637 62 44
andreas@mbx.nu

Material till tidningen samt
utbytestidskrifter skickas till
redaktören.

INNEHÅLL

3 - 46 Fågelrapport för Dalarna 2005

Fågelrapport för Dalarna 2005

Pelle Adenäs, Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Yngve Hareland, Yngve Johansson, Bertil Rahm, Håkan Sandin samt Magnus Strömberg.

Härmed presenteras fågelrapporten för år 2005 från Dalarnas rapportområde. Den följer i stort sett den rapporteringsguide som var införd i Fåglar i Dalarna nr 4, 2002.

Årets sammanställning bygger till största delen på rapporteringssystemet "Svalan" som finns på Internet. Rapporter har lämnats in av ungefär 340 fågelskådare och av dessa är 150 bosatta i landskapet. Sammanlagt 43 633 observationer av 245 olika arter har registrerats i databasen för Dalarna under året. Motsvarande siffror för tidigare år har varit följande. År 2001: 17 980/238. År 2002: 23 148/237. År 2003: 27 664/245. År 2004: 34 636/241. Man kan konstatera att antalet rapporterade arter är tämligen konstant, däremot har antalet rapporter ökat med 242 % sedan starten år 2001. Av de dryga 43 600 observationerna har det "plockats ut" ca 3 400 och sammanställts till 2005 års fågelrapport.

Alla som rapporterat tackas härmed för sina mycket värdefulla bidrag till kunskapen om Dalarnas fågelfauna. Som rapportmottagare under år 2005 har Lars-Göran Hansson fungerat med hjälp av de sammanställare som finns i nästan varje kommun. För adresser till dessa se Fåglar i Dalarna nr 4, 2002. Som ansvariga för arbetet med Svalan har Pelle Adenäs, Lars Hansson, Yngve Johansson och Håkan Sandin fungerat.

Årets rapport till Fåglar i Dalarna har skrivits av

Lars-Göran Hansson *Inledning, andfåglar – storkar, lärkor – trastar*
Yngve Hareland *Rovfåglar, labbar - alkor*
Bertil Rahm *Rallar-vadare, duvor – hackspettar*
Magnus Strömberg *Sångare – sparvar*
Pelle Adenäs *Diverse kommentarer*

Pelle Adenäs och Yngve Johansson har faktagranskat uppgifterna som rapporten bygger på.

I och med denna rapport lämnar Lars-Göran Hansson rnk Dalarna. Lars-Göran har suttit med i rnk sedan mitten på 80-talet och tackas härmed stort för sin 20-åriga insats!

Fågelåret 2005

Två nya arter för landskapet påträffades under år 2005, nämligen nilgås och citronärta. Detta innebär att 311 arter tillhörande kategori A-C noterats i landskapet. Antalet A-C arter inom hela rapportområdet ökade med en art till 315 då citronärta sedan tidigare är sedd i Hötjärnsområdet. Nilgåsen är den femte noterade C-arten och därmed är alla svenska C-arter anträffade i landskapet. Dessutom konstaterades en ny "rasgrupp" för landskapet nämligen gulhuvad gulärta

Bild framsida: Slagugglunge.

Foto Per Lil

i Falun är rapporterad som tillhörande en av de mindre raserna troligen hutchinsii men är ännu inte färdigbehandlad av rrk. Om någon har bilder på denna gås där dess storlek framgår, t ex tillsammans med gräsänder, tar rrk tacksamt emot dessa.

Vitkindad gås *Branta leucopsis* (3h/F)

Sammanlagt 43 fynd av arten under året. Hälften av observationerna är gjorda i Mora och Orsa. Notera också att arten inte rapporterats från Hedemora som annars är en kommun där många gås observeras. Kommunvis fördelning av antalet fynd och fåglar enligt följande. Avesta: 2/4, Säter: 3/4, Ludvika: 2/3, Borlänge: 3/5, Falun: 3/26, Gagnef: 1/4, Leksand: 4/10, Rättvik: 1/1, Mora: 10/58, Orsa 12/203, Malung 2/101.

Stora flockar noterades enligt följande. 60 ex str S Lindängat, Orsa 17.9 (Per Ax, Lena Pettersson, Lars-Göran Hansson). 100 ex str SV Stupberget, Malung 3.10 (Bror-Erik Larsson). 40 ex str Våtmäs, Mora 23.10 (Cecilia Fahlén). 120 ex str SO Näset, Orsa 23.10 (Lars-Göran Hansson). 24 ex Bengtsheden, Falun 8.11 (Åke Halvarson).

Prutgås *Branta bernicla* (F, 81)

1 ad Lunden, Orsa 28.5-30.5 (Staffan Eklöv m fl). 80 ex str SV Skärsjö, Borlänge 2.10 (Yngve Johansson, Eddine Hodi). 80 ex str SV Hällarna, Ludvika 2.10 (Bo Hultgren, Pelle Adenäs). Precis som 2004 gjordes ett fynd av arten i Orsaön. I oktober passerade en flock på hela 80 ex Borlänge (kl 13.25) och 50 minuter senare sågs samma flock när den flög förbi Ludvika. Ytterligare en timme senare passerade flokken över Hjulsjö i Västmanland.

*Nilgås *Alopochen aegyptica* (0,1)

1 ex Hessesjön, Borlänge 25.4 (*Gunnar Bäck, Yngve Johansson m fl). Ny art för Dalarna som placeras i kategori C. Observerades först på närbelägen åker där fågeln gick och betade. Den gjorde en kort flygtur ut i sjön för att sedan återvända upp på åkern igen efter drygt en halv timme. Det var många skådare som hade vägarna förbi Hessesjön denna dag.

Gravand *Tadorna tadorna* (T, 9)

1 ad hane Hötjärn, Ludvika, Vstm 11.4 (Bertil Rahm, Thorild Jonsson). 2 ex Korsnäs, Falun 17.4 (Giffan Matsson). 1 ex Hällarna, Ludvika 1.5 (Pelle Adenäs). 1 ex Sundet, Mora 3.5 (Caj Runesson, Magnus Strömberg). 3 ex Lindängat - Orsa camping, Orsa 8.5 (Lars-Göran Hansson, Lars Hansson m fl). 1 ex Sonnboviken, Avesta 3.9 (Berndt Söderlund). 1 ex Fatburen, Hedemora 12.9-23.10 (Thomas Möller, Berndt Söderlund).

Sammanlagt sex fynd av nio exemplar är ett normalt uppträdande av arten. Dessutom gjordes ett fynd i den del av Västmanlands som hör till Dalarnas rapportområde. Den långstannande fågeln under hösten är den som har uppehållit sig längst inom landskapets gränser. När den inte låg i Fatburen gick den och betade tillsammans med gässen norr om sjön.

Mandarinand *Aix galericulata*

1 hane Saxviken, Mora 13.6-23.8 (Cecilia Fahlén m fl). 1 ex Östansjö, Rättvik 9.10 (Per Ax). Saxvikenhannen häckade tillsammans med en hona vid Vika, Mora (Lena Broman m fl). Tre ungar blev flygga. Hannen flyttade sig därefter till Saxviken för att rugga. Första häckningen i Dalarna av denna förmodade parkrymling.

Bläsand *Anas penelope* (H)

Antalet vinterfynd uppgår till ett normalt antal, däremot var antalet fynd av stora flockar högre än normalt. Notera också att flera fynd av stora flockar gjordes under hösten vilket är mycket ovanligt. Fynd av stora flockar har bara gjorts i två av kommunerna.

Vinterfynd under jan-feb: 1 hona Grängshammar, Säter 1.1-4.1 (Hasse Hedin, Conny Trogen). 1 hona Idkerberget, Borlänge 3.1-9.2 (Sten-Erik Bohlin). 1 hona Vattenparken/Kupolen, Borlänge 17.1-19.2 (Hasse Hedin, Håkan Olsson, Nils-Erik Björkbacka). Vinterfynd under december 3 ex Vattenparken/Kupolen, Borlänge 2.12-31.12 (Ulla Olofsson, Vesa Juujärvi). 1 ex Sonnboviken, Avesta 2.12 (Berndt Söderlund).

Ansamlingar (>100): 328 ex Bäcka, Mora 22.4-4.5 (Lena Pettersson, Lars Hansson m fl). 250 ex Fatburen, Hedemora 17.9-12.10 (Berndt Söderlund). 125 ex Vika, Mora 27.9 (Caj Runesson). 170 ex Hälla, Hedemora 27.9-4.10 (Berndt Söderlund). 160 ex Kråkberg, Mora 27.9 (Lars Hansson). 300 ex Flinesjön, Hedemora 12.10 (Richard Holmqvist). 100 ex Jan Matts dammen, Ludvika Vstm 4.10 (Bertil Rahm).

**[Chilensk bläsand] *Anas sibilatrix* (1,0)

Äldre fynd: 1 hane Kyrkbyjärn, Falun 10.6-18.6 2001 (*Yngve Johansson m fl).

Fyndet har publicerats tidigare men det är först nu som det blivit behandlat och godkänt av RK. Arten är placerad i kategori E.

Snatterand *Anas strepera* (1h/T, 27)

Antalet fynd är något högre än genomsnittet för de fem senaste åren. Arten är observerad i sju av dalakommunerna med koncentration till Borlänge och Hedemora. Tidsmässigt sker de flesta fynden under april och maj

1 hane Kanostadion, Borlänge 27.3 (Lotta Bonde, Erik Björkbacka). 1 hona Kanostadion, Borlänge 28.3 (Jan Nordin). 1 hane Kårylla, Borlänge 9.4 (Yngve Johansson, Eddine Hodi). 1 par Stora Holmsjön, Borlänge 20.4-23.4 (Yngve Johansson, Hasse Hedin). 1 hane Våtmäs, Mora 20.4 (Caj Runesson). 1 hane Sundet, Mora 26.4 (Daniel Åslund, Lars Hansson). 1 par Sörbogrundet, Hedemora 29.4 (Berndt Söderlund). 1 par Hälla, Hedemora 3.5-5.5 (Berndt Söderlund, Thorild Jonsson). 1 par Stora Holmsjön, Borlänge 4.5-8.5 (Lotta Bonde, Nils-Erik Björkbacka). 4 ex Lindängat, Orsa 13.5-30.5 (Lars Hansson). 1 par Tisjökölen, Malung 14.5-19.5 (Börje Dahlén, Per Lif). 1 par Stora Holmsjön, Borlänge 15.5 (Ulla Olofsson). 1 par Sellnäs, Borlänge 22.5 (Ulla Olofsson). 1 ex Hovran, Hedemora 18.7 (gnm Thomas Möller). 1 honfågad

Saxviken, Mora, 8.8 (Caj Runesson). 2 par Hötjärn, Ludvika, Vstm 7.9 (Sten-Erik Bohlin). 1 honfärgad Färnäsvisken, Leksand 24.9 (Anders Hans). 1 hona Fatburen, Hedemora 9.10 (Berndt Söderlund).

Fyndet i Tisjön är endast det tredje för Malungs kommun.

Kricka *Anas crecca* (H)

Stora flockar har rapporterats från Avesta, Hedemora, Borlänge och Mora. Toppnoteringen var 200 ex Stora Holmsjön, Torsång, Borlänge 20.4-22.4 (Gunnar Bäck, Hasse Hedin).

***Amerikansk kricka *Anas carolinensis* (9, 1)**

1 hane Vatnäs, Mora 18.4-19.4 (*Staffan Eklöv, Caj Runesson). 1 hane Bäcka, Mora 29.4 (*Torbjörn Franc, Caj Runesson). Troligen samma fågel på båda lokalerna. 10:e fyndet i Dalarna och det första för Mora. Tidigare fynd är gjorda i Hedemora (5), Borlänge (2), Malung (1) samt Orsa (1).

Gräsand *Anas platyrhynchos* (H)

Fynd av stora flockar (>500): 1 182 ex Faluån, Falun 5.1-16.1 (Peter Sjö, Lars Wallström). 500 ex Brunna, Hedemora 4.4 (Berndt Söderlund). 600 ex Fatburen, Hedemora 23.10 (Berndt Söderlund). 550 ex Sörbogrundet, Hedemora 30.10 (Berndt Söderlund).

Skedand *Anas clypeata* (H)

En häckning konstaterades vid Limsjön, Leksands 25.7 (Daniel Åslund). Den största ansamlingen var 17 ex vid Fatburen, Hedemora 1.10-12.10 (Berndt Söderlund).

****Ringand *Aythya collaris* (2,1)**

1 ad hane Limsjön, Leksand 21.5-1.6 (*Bogdan Persson m fl). Tredje fyndet i Dalarna och det andra för Leksand av denna nordamerikanska dykand. Dessutom finns ytterligare ett fynd inom rapportområdet. 2004 rastade det en amerikansk bläsand på samma lokal 5.5-6.5. Dags för en blåvingad årta 2006?

Bergand *Aythya marila* (H)

Ett år med normalt uppträdande av arten. Sammanlagt 31 fynd inrapporterade med följande fördelning per kommun i antal fynd/antal individer. Avesta 3/6, Hedemora 3/7, Ludvika 4/28, Borlänge 1/1, Falun 3/3, Leksand 3/8, Mora 4/10, Orsa 6/14, Malung 1/2 och Älvdalen 6/14. Månadsvis fördelning av fynden var följande; april 3, maj 6, juni 5, juli 2, aug -, sept 1, okt 10 och november 4. Största ansamlingen var 18 ex Lilsjön, Ludvika 17.9 (Erik Jansson).

Ejder *Somateria mollissima* (T,20)

1 hane centrala Orsa 25.4 (Bengt Oldhammer). 1 hane Lindängen, Orsa 25.4 (Peter Malmberg). 1 ad hane Orsa camping, Orsa 26.4-9.5 (Lars Hansson, Per Ax m fl). 1 hane Södra Fullsta, Avesta 3.5 (Mats Forsslund). 18 honfärgade Bonäs, Mora 26.10-28.10 (Cecilia Fahlén, Lars Hansson).

Observationerna i Orsa avser en och samma hane som uppehöll sig i norra delen av Orsasjön. Fågeln uppvisade inga synliga skador men verkade oförmögen att kunna flyga. Dess slutliga öde är okänt.

Alfågel *Ciangua hyemalis* (1h/F)

25 ex är en återgång till ett mera normalt uppträdande av arten i landskapet efter 2004 års höga summa på 40 ex. Lägg märke till att arten endast rapporterats från sex av landskapets kommuner.

Ett par Hällarna, Ludvika 22.4 (Mikael Ohlson, Pelle Adenäs). 5 ex Hällarna, Ludvika 23.4 (Bo Hultgren, Gertrud Karlsson). 3 ex Hällarna, Ludvika 12.5 (Bo Hultgren, Pelle Adenäs). 5 ex Holens badplats, Orsa 14.5 (Cecilia Fahlén, Lars Hansson, Lars-Göran Hansson). 1 par Lisselheds Badplats, Orsa 15.5 (Cecilia Fahlén, Lars Hansson). 1 ad hane Lindängen, Orsa 9.7 (Lars Hansson, Lena Pettersson). 3 ex Hovran, Hedemora 16.10 (Andreas Trogen, Conny Trogen). 1 ex Bonäs, Mora 16.10 (Cecilia Fahlén, Lars Hansson). 1 ex Kråkberg, Mora 18.10 (Lars Hansson). 1 hona Insjöns badplats, Leksand 30.10-13.11 (Arne Reldin). 1 hane Näset, Vika, Falun 13.11 (Yngve Johansson, Eddine Hodi, Håkan Sandin).

Sjööorre *Melanitta nigra* (H)

En tidig observation gjordes redan i januari nämligen 1 hane Garsås hamn, Mora 29.1 (Caj Runesson). Under senare delen av april och fram till i början av juni observerades 14 större flockar varav den största var 100 ex vid Tina, Rättvik den 14.5 (Anders Helander). Observationerna gjordes i följande kommuner – Ludvika, Falun, Rättvik, Mora, Orsa och Malung. Under häckningstid gjordes en observation av 2 par vid Rössjöarna, Älvdalen den 28.6 (Ulf Linnell). Under andra halvan av oktober och i början av november noterades tre större flockar fördelade på en i Hedemora, en i Borlänge och en i Mora. Den största flokken var 45 ex Runn, Borlänge 12.11 (Yngve Johansson).

Svärta *Melanitta fusca* (10h/F)

Två häckande par med 2 resp 4 ungar observerades vid Djupsilsjön, Älvdalen 5.8 (Conny Trogen, Andreas Trogen). På samma lokal noterades som mest 17 ex.

Under perioden 28.4 till 30.5 sågs enstaka fåglar eller mindre flockar i Hedemora, Ludvika, Rättvik, Mora, Orsa och Malung. Den 3.7 noterades 8 ex vid Rensjön, Älvdalen (Magnus Åström). Under hösten gjordes endast två fynd. 5 IK Vonäsudden, Kråkberg, Mora 9.10 (Cecilia Fahlén m fl). 3 ex Runn, Borlänge 12.11 (Yngve Johansson).

Salskrake *Mergus albellus* (F)

Sammanlagt har inrapporterats 73 fynd av ungefär 180 fåglar. Observationer under april månad i Hedemora kommun dominerar. Under hösten observeras arten under en längre period men inte i lika stort antal. Fynden fördelas kommunvis enligt följande (antal fynd/antal fåglar) Avesta 6/11, Hedemora 48/140, Säter 1/1, Borlänge 6/9, Falun 2/3, Gagnef 1/1, Leksand 2/3, Rättvik 1/2, Mora 5/10 och Orsa 1/2. Fynden är gjorda med följande fördelning per månad: April 52, maj 3, augusti 1, september 4, oktober 9 och november 4. De flesta observationerna avser en till fyra fåglar. I något enstaka fall observeras fler fåglar.

3 hanar, 2 honor Trollbosjön, Hedemora 10-11.4 (Thomas Möller, Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka). 2 hanar, 5 honor Flinesjön, Hedemora 19.4 (Berndt Söderlund). 6 par Flinesjön, Hedemora 24.4 (Gunilla Lagerqvist, Lars Lagerqvist, Lotta Bonde). 8 ex Flinesjön, Hedemora 25.4 (Thomas Möller). 2 hanar, 4 honor Flinesjön, Hedemora 27.4 (Berndt Söderlund). 5 honf Fatburen, Hedemora 29.10-30.10 (Thomas Möller, Erik Björkbacka, Nils-Erik Björkbacka). 1 hane, 4 honfärgade Fatburen, Hedemora 12.11 (Berndt Söderlund).

**[Kamskrake] *Mergus cucullatus* (1,0)

Äldre fynd: 1 ad hane Moraparken, Mora 26.5 – 4.6.2003 [F] (*Anders Bäckman, Lars Hansson, Daniel Åslund, Ulf Carlsson m fl). Första fyndet i Dalarna av denna art som normalt brukar klassas i kategori D (Arter som kan vara spontant uppträdande, men där det bedöms troligast att de rymt från fångenskap). Fågeln var dock färgringmärkt och blir därmed den första i Sverige som klassas som kategori E, d v s rymlingar eller troliga rymlingar.

Rapphöna *Perdix perdix* (h?)

1 hane Lennheden, Borlänge 30.4 (Håkan Sandin, Yngve Johansson). 2 ex Hedgårdarna, Borlänge 11.9 (Gustaf Hielm). 1 ex Sörbo, Borlänge 11.9 (Lars Wallström). 5 ex Piplärksåkern, Nyckelby, Borlänge 16.9-1.10 (Håkan Sandin, Nils-Erik Björkbacka).

Vaktel *Coturnix coturnix* (T, 27)

Sammanlagt 27 spelande exemplar med följande fördelning i kommunerna. Hedemora 1, Säter 5, Borlänge 6, Gagnef 2, Leksand 6, Mora 2, Orsa 3 och Malung 2. Fördelningen under 2000-talet har varit 2000: 15, 2001: 11, 2002: 35, 2003: 19 samt 2004: 15.

Smålom *Gavia stellata* (H)

Häckningar. Säter 1 (Peter Dalim), Smedjebacken 1 (Bertil Rahm), Ludvika 1 (Bo Hultgren), Borlänge 1 (Lars-Erik Nilsson), Rättvik 1 (Anders Helander), Vansbro 4 (Janolof Granberg) och Malung 52 (Börje Dahlén m fl)
Stor flock (>25): 25 ex Hörksbyn, Ludvika, Vstm 1.8 (Bertil Rahm).
Sen observation. 1 ex Vika, Falun 13.11 (Yngve Johansson, Håkan Sandin, Eddine Hodi).

I Malung inventerades arten som vanligt och av 43 par i Malungs socken gick 33 par till häckning och 33 ungar blev flygga. På Tisjökölen observerades 15 par varav 13 par gick till häckning men bara 4 ungar blev flygga. I övriga Lima konstaterades 5 häckningar och i Transtrands socken 1.

Storlom *Gavia arctica* (H)

Två observationer gjorda med lite ovanliga datum. En tidig observation av 1 ex Båthammen, Rättvik, 12.1 (Lotta Bonde) och ett sent fynd av 1 ex Siljan, Rättvik 18.12 (Christer Beijer).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis* (1h/T, 8)

Åtta fynd av arten är något fler än vad som är brukligt. Lägg märke till fyndet av två ex i början av april i Hedemora.

1 ex Söppelmyren, Smedjebacken 13.1-14.1 (Niklas Hammarberg). 1 ex Hälla, Hedemora 19.1 (Berndt Söderlund). 1 ex Backa/Danholm, Falun 29.3-1.4 (Kalle Bergström, Hans Malmsten, Gunilla Lagerqvist). 2 ex Hälla, Hedemora 3.4-9.4 (Lars B Nilsson). 1 ex Vasstjärn, Borlänge 18.5-29.6 (Ulla Olofsson, Daniel Åslund). 1 ex Torsång - Lilla Holmsjön 4.9-18.9 (Gunnar Bäck, Håkan Sandin). 1 ex Jan Matts dammen, Ludvika, Vstm 24.9 (Bertil Rahm). 1 ex Faluån, Falun 30.12-31.12 och in på 2006 (Stefan Löfgren).

Skäggdopping *Podiceps cristatus* (H)

En övervintring konstaterades vid Insjön, Leksand där ett exemplar uppehöll sig från 5.1 och fram till 28.3 (Anders Hans, Henry Pollack).

Gråhakedopping *Podiceps griseogenus* (H)

Häckning: 2 par Bingsjön, Rättvik 15.5-19.7. (Anders Hans, Fredrik Friberg, Lars-Erik Nilsson m fl). Dessutom fanns ytterligare en, och ibland två, adulta fåglar på lokalen.

Övriga fynd: 1 ex Sonnboviken, Avesta 9.4 (Berndt Söderlund). 1 ex Fatburen, Hedemora 27.4 – 19.6 (Berndt Söderlund m fl.). 1 ex Harbacken, Färnäs, Mora 30.4 (Caj Runesson m fl). 1 ex Näset, Vika, Falun 6.5 (Håkan Sandin, Yngve Johansson). 1 ex Hovran, Hedemora 9.5 (Berndt Söderlund). 1 ex Drafsarna, Rättvik 27.6 (Fredrik Friberg).

Svarthakedopping *Podiceps auritus* (H)

Häckning: 1 par (2 pull) Vassjön, Borlänge 24.4-9.7 (Erik Björkbacka, Gunnar Bäck). 1 pull Namnlösen, Orsa 10.7 (Cecilia Fahlén). 1 pull Ässjärnen, Orsa 10.7 (Cecilia Fahlén). Ipar Glysjön, Älvdalen 22.5 (Jan Hansson).

I övrigt finns flera observationer av enstaka fåglar och par i lämpliga häckningsbiotoper, dock utan att häckning konstaterats. I övrigt finns några fynd av större ansamlingar: 11 ex Vattnäs, Mora 27.4 (Lars Hansson). 13 ex Bonäs, Mora 1.5 (Daniel Åslund). 22 ex Lisselheds Badplats, Orsa 14.5 (Cecilia Fahlén). 12 ex Namnlösen, Orsa 14.5 (Cecilia Fahlén, Lars Hansson).

för jaktfalk och eventuellt rörde det sig om en hybrid mellan denna art och pilgrimsfalk. På grund av dess otäthet kunde den fotograferas på nära håll, annars är det nog stor risk att den hade betraktats som en "ren" jaktfalk.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* (H)

Häckningar: För sjätte året i rad häckade pilgrimsfalk i Dalarna, nu 3 konstaterade häckningar varav 2 lyckade, 4 respektive 3 ungar kom på vingarna (Lars Nilsson).

Övriga rapporter är c:a 50 stycken, vilket är en fortsatt uppgång jämfört med de sista åren. Flest observationer är gjorda i Borlänge, Hedemora och Leksands kommuner, c:a 30 totalt. En tydlig tyngdpunkt finns i april och september-oktober vilket torde motsvara sträck-maxima. Säkraste stället för observationer av sträckande pilgrimsfalkar är Borlänge kommun under höststräcket (speglar kanske fågelskådarnas rörelser?). Ett flertal sommarobservationer finns nu väl spridda över en stor del av Dalarna, ej kopplat till kända häckningar, vilket kan innebära ännu fler häckningar i Dalarna framöver.

Vattenrall *Rallus aquaticus* (H)

Häckningar: 1 par Kyrkbyttjärn, Vika, Falun 14.4-28.8 (Gittan Matsson, Urban Grenmyr, Erik Björkbacka) och 1 par Hötjärn, Ludvika, Vstm 6.5-23.8 (Bertil Rahm, Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring m fl).

Årets första rallar noterades vid Kyrkbyttjärn (se ovan) och följdes av 1 ex som hördes den 17.4 vid Glaningen, Ludvika (Mikael Ohlson, Martin Rydberg Hedén) och vid Ärtsjön, Bjursås, Falun där de hördes fram till 23.8 (Lars Lagerqvist, Gunilla Lagerqvist, Hans-Olov Bond).

Kommunvis fördelning av spelande vattenrallar: Avesta 1, Hedemora 1, Ludvika 3, Borlänge 5, Falun 4, Leksand 1, Mora 4 och Orsa 1. Som flest hördes 4 ex vid Norrviken, Sollerön, Mora 22.4-28.7 (Joakim Enmalm, Caj Runesson, Cecilia Fahlné) och 3 ex Lilla Holmsjön, Borlänge 6.5-22.5 (Ulla Olofsson, Gunnar Bäck, Lotta Bonde).

Höstfynd: 1 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 4.10-9.10 (Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring m fl). Totalt 20 spelande vattenrallar under året, att jämföra med 34 ex 2000, 18 ex 2001, 28 ex 2002, 26 ex 2003 samt 27 ex 2004.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* (h?/T,7)

2 ex Svinesjön, Dala-Husby, Hedemora 15.4-11.5 (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson, Bertil Rahm m fl), 2 ex Flinesjön, Hedemora 7.5 (Torbjörn Jansson). 1 ex Fatburen, Hedemora 8.6-9.6 (Mats Forslund, Thomas Möller). 1 ex Sellnäsjön, Borlänge 18.6-20.6 (Yngve Johansson, Håkan Sandin, Andreas Sandberg m fl). 1 ex Rissåtra, Malung 4.7 (Kenneth Persson).

Endast sju spelande fåglar hördes. 2000 hördes 19 ex, 2001 7 ex, 2002 23 ex, 2003 14 ex samt 2004 10 ex. Aprilfynd är ovanliga och noteringen redan den 15.4 är troligen fenologirekord. Från 2000-talet finns endast en ytterligare observation från april. 1 ex spelade från den 18.4 2000 vid just Svinesjön.

Kornknarr *Crex crex* (2h/T,14)

1 ex Gamla soppippen/Alvik, Falun 7.6 (Hans-Olov Bond). 1 ex Norsäng, Smedjebacken 11.6 (Thorild Jonsson, Pelle Adenäs, Bertil Rahm). 1 ex Grängshammar, Säter 13.6-19.6 (Hasse Hedén, Birgitta Rune, Gittan Matsson m fl). 1 ex Sellängat, Sellnäs, Borlänge 14.6-19.6 (Ulla Olofsson, Håkan Sandin). 3 ex Limsjön, Leksand, Leksand 15.6 (Gustaf Hielm). 1 ex Hjulbäck, Siljansnäs, Leksand 16.6-17.6 (Anders Hans). 1 ex Färnäs ängar, Mora 16.6 (Magnus Strömberg). 1 ex Bonäs, Mora 19.6-5.7 (Daniel Åslund). 1 ex Forsbacka, Borlänge 19.6-30.6 (Håkan Sandin, Lotta Bonde). 1 ex Lusmyren, Borlänge 5.7 (Sten-Erik Bohlin). 1 ex Rissåtra, Malung 8.7 (Kenneth Persson). 1 ex Rudorna, Borlänge 11.7 (Nils-Erik Björkbacka).

Endast 14 rapporterade knarrar. Den kalla inledningen på sommaren inverkar på såväl kornknarrns förekomst som för övriga "nattsångare". Trenden var tydligt uppgående i början på 2000-talet: 28 ex 2000, 35 ex 2001, 88 ex 2002, 21 ex 2003 samt 32 ex 2004. Lagg märkte till att ingen knarr hördes förrän den 7.6.

Rörhöna *Gallinula chloropus* (H)

Häckning: 1 par Marnästjärn, Ludvika 13.4-21.8 (Pelle Adenäs, Bo Hultgren, Jan Nordin). Dock sågs 3 ex 19.4 (Bertil Rahm, Mikael Ohlson m fl). Två olika kullar sågs under sommaren så antingen häckade två par eller också fick ett par två kullar. 1 par Kyrkbyttjärn, Vika, Falun 24.4-1.8 (Gittan Matsson, Åke Halvarson, Lars-Åke Svensson).

Trolig häckning: 1 IK Ärtsjön, Bjursås, Falun 27.8 (Hans-Olov Bond).

Övriga fynd: 2 ex Kastjärn, Ludvika 14.4-1.5 (Mikael Ohlson, Martin Rydberg Hedén, Pelle Adenäs). 2 ex Fatburen, Hedemora 11.5-2.9 (Thomas Möller, Pentti Korhonen). Sent höstfynd: 1 ad Marnästjärn, Ludvika 12.11 (Pelle Adenäs).

Sothöna *Fulica atra* (H)

Nordligt fynd: 1 ex Myckeln, Älvdalen 16.4 (Magnus Åström).

Ansamlingar (>100): 170 ex Brunna, Hovran, Hedemora 4.4-11.4 (Berndt Söderlund). 120 ex Fatburen, Hedemora 27.8 (Berndt Söderlund).

Sena höstfynd/vinterfynd: 4 ex 3.12 samt 1 ex 11.12 Hälla, Hovran, Hedemora (Berndt Söderlund).

Trana *Grus grus* (H)

Redan den 5.4 fanns 108 ex vid Skoga, Hedemora (Yngve Johansson, Håkan Sandin, Eddine Hodi). Ytterligare två värfynd med stora flockar gjordes i Hovranområdet: 140 ex 21.4 (Berndt Söderlund) och 100 ex 17.5 (Berndt Söderlund).

Från mitten av augusti började ansamlingar åter att rapporteras från trakten av Hedemora. Den 17.9 räknades minst 2 250 ex in i kommunen, varav 1 500 fanns på Sörbogrundet och 750 vid Flinesjön (gm Tomas Möller). Från samma dag finns även rapporter om 200 ex vid Hamre och 200 ex vid Fatburen så totalsumman kan ha varit högre. Det gamla rekordet på 1 200 ex

från samma område 1999 slogs därmed rejält. Flockar på mellan 200 och 700 ex fanns kvar i Hovranområdet till mitten av oktober. Även i Avesta kommun fanns en ansamling, 345 ex Södra Fullsta, 21.8-2.9 (Mats Forslund).

Sent höstfynd/vinterfynd: 2 ad Sörbogrundet, Hovran, Hedemora fram till 3.12 (Berndt Söderlund). Det första vinterfyndet noterades vintern 1998/99 med den fågel som försökte övervintra vid Söderbärke. På 2000-talet har sedan decemberfynd noterats både 2000 och 2001.

Strandskata *Haematopus ostralegus* (2h/F)

Totalt 64 observerade strandskator under året (viss dubbelräkning kan ha förekommit). Första observationen gjordes 3.4 och den sista 24.9. De allra flesta fynden gjordes i vanlig ordning under april och maj.

Möjligt häckningsförsök: 2 ex Insjöns badplats, Leksand 3.4-10.6 (Ragnar Nyberg, Yngve Hareland). Enligt obekräftade uppgifter har arten häckat här tidigare under de senaste åren. Det finns två konstaterade häckningar i Dalarna varav den ena var just vid Insjön 1988.

Ansamling: 13 ex Myrkarlviken, Bonäs, Mora 24.9 (Lars Hansson).

Kommunvis fördelning av antal fynd/antal ex: Avesta 2 fynd/2 ex, Hedemora: 3/6, Ludvika: 4/10, Borlänge: 2/2, Falun: 2/2, Leksand: 1/2, Rättvik: 1/7, Mora: 3/16 och Orsa: 10/17.

Mindre strandpipare *Charadrius dubius* (H)

Årets första mindre strandpipare sågs i Falun redan den 12.4. Under april gjordes ca 15 fynd av 1-3 ex. Konstaterade häckningar: 1 par Fågelberget/Fågelmýrens soptipp, Borlänge 6.6 (Yngve Johansson), 1 par Vinjärn, Falun 8.6 (Kalle Bergström), 1 par Ryhagen, Malung 18.6 (gm Bror-Erik Larsson), 1 par Mora flygplats, Mora 26.6 (Caj Runesson), 1 par Bullerforsen, Borlänge 29.6 (Yngve Johansson, Håkan Sandin).

1 par Forshuvud, Kvarnsveden, Borlänge 12.7 (Håkan Sandin), 1 par Sanda, Mora 15.7 (Lars Hansson), 2 par Malungsfors, Malung 16.7 (Janne Dahlén), 4 par Höjtjärn, Ludvika, Vstm 24.7 (Bertil Rahm, Dan Thunberg, Elisabeth Von Knorring).

Vid Höjtjärn misslyckades den första kullen varpå fyra av paren lade om, och små nyckläckta dunungar dök upp på stranden först i slutet av juli.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula* (2h/F)

Sena höstfynd: 1 ex Bysjön, Sör Amsberg, Borlänge 2.10 (Gunnar Bäck), 1 1K Dragsängarna, Leksand 2.10 (Bogdan Persson, Yngve Hareland), 2 1K Vonsnäsudden, Kråkberg, Mora 3.10 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén).

Någon häckning har inte konstaterats sedan 1980-talet.

Fjällpipare *Charadrius morinellus* (H)

Fynd utanför häckningsområdena: I samband med ett snöoväder i mitten av maj "drabbades"

Dalarna av ett nedfall av både vadare och tättingar, vilket visar sig på flera håll i denna årsrapport. 7 ex Östra Husom, Malung 16.5 (Per Lif), 13 ex Biskopsbyn, Lima, Malung 16.5 (Per Lif), 2 ex samma lokal 17.5-18.5 (Per Lif, Kenneth Persson), 6 ex Hansjö, Orsa 16.5-17.5 (Cecilia Fahlén, Peter Malmberg).

1 ex Lindängen, Orsa 17.5 (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson), 2 ex Torsmo, Orsa 22.5 (Per Ax), 5 ex Flygfältsrakan (Norra änden), Ö. Svärdsjö, Borlänge 22.5 (Hasse Hedén m fl).

Tidigare fanns endast fyra observationer i Malungs kommun.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria* (H)

Ansamlingar (>100): 153 ex Hansjö, Orsa 3.5 (Lars Hansson), 100 ex sträckande Lindängen, Orsa 4.5 (Anders Enmalm), 100 ex Esaiegårdarna, Sellnäs, Borlänge 14.5 (Yngve Johansson, Håkan Sandin), 100 ex Ytre Svärdsjö, Borlänge 15.5 (Yngve Johansson), 200 ex Biskopsbyn, Lima, Malung 16.5 (Per Lif), 204 ex rast Hansjö, Orsa 16.5-17.5 (Cecilia Fahlén, Ralf Lundmark). De flesta stora ansamlingarna rapporterade från samma "bakslag" som fjällpiparna rastade i. Sent höstfynd: 1 ex norr om Fatburen, Hedemora 12.11 (Bertil Rahm).

Kustpipare *Pluvialis squatarola* (F)

Vårfynd: 1 ex Lisjön, Fredriksberg, Ludvika 28.4 (Erik Jansson). Första vårfyndet på 2000-talet. De senaste konstaterades 1999, Fynd så tidigt som i april är dessutom mycket ovanligt och de flesta brukar göras i slutet på maj.

Övriga fynd: 1 ad Stora Holmsjön, Torsång, Borlänge 25.7 (Daniel Åslund), 2 ad Höjtjärn, Ludvika, Vstm 5.8 (Bertil Rahm, Thorild Jonsson, Pelle Adenäs), 7 ex Höjtjärn, Ludvika, Vstm 6.8 (Bertil Rahm), 1 ex Kyrkbyttjärn, Vika, Falun 8.8 (Åke Nygårds), 2 1K Höjtjärn, Ludvika, Vstm 5.9 samt 1K 6.9-8.9 (Bertil Rahm, Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring), 1 ex Dragsängarna, Leksand 25.9 (Arne Reldin, Mats Knutsson).

Endast 14 kustpipare på höststräcket är en låg siffra, 2000 sågs 13 ex, 2001 96 ex, 2002 5 ex, 2003 22 ex samt 2004 79 ex.

Tofsvipa *Vanelius vanelius* (H)

Vinterfynd: 1 ex Dragsängarna, Leksand 2.1 (Hasse Hedén), 2 ex Opsaheden, Äppelbo, Vansbro 9.1 (gm Janolof Gramberg). Enligt uppgift sågs även en tofsvipa av ickeskådare i Stensbo, Ludvika i början på januari. Vinterfynd är ovanliga i landskapet och brukar bestå av tidiga värfåglar som anländer i slutet på februari. Två decemberfynd finns sedan tidigare (2000 resp 2002) medan det enda tidigare januarifyndet är ifrån 1992.

Ansamlingar (>200): 300 ex Flinesjön, Hedemora 25.7 (Berndt Söderlund), 236 ex Södra Fullsta, Avesta 31.7-8.8 (Mats Forslund, Berndt Söderlund), 202 ex Stora Holmsjön, Torsång, Borlänge 3.8 (Nils-Erik Björkbacka), 436 ex Kyrkbyttjärn, Vika, Falun 12.8-1.9 (Lars Lagerqvist, Lars Wallström, Kalle Bergström), 200 ex Trollbosjön, Hovran, Hedemora 13.8 (Berndt Söderlund), 250 ex Hälla, Hovran, Hedemora 21.8 (Berndt Söderlund), 350 ex Älvgården, Hedemora 27.8 (Berndt Söderlund), 200 ex Sundfiske, Dala-Husby, Hedemora 27.8 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka), 310 ex

sträckande Backa/Danholn, Falun 16.9 (Kalle Bergström). 280 ex Fatburen, Hedemora 1.10-9.10 (Berndt Söderlund). 300 ex Hovran, Hedemora 12.10 (Christer Olsson). 320 ex Älvgården, Hedemora 13.10 (Bo Hultgren). Ovanligt med stora ansamlingar så sent på hösten som i oktober.

Kustsnäppa *Calidris canutus* (F)

3 ex Hovran, Hedemora 20.7 (gm Thomas Möller). 2 ad Stora Holmsjön, Torsång, Borlänge 1.8-8.8 (Gunnar Bäck m fl).

Ett magert år för kustsnäppan (och för flera arktiska vadare). År 2000 gjordes 6 fynd av 57 ex, 2001: 10/66, 2002: 0/0, 2003: 8/79 samt 2004 7/10.

Småsnäppa *Calidris minuta* (F)

1 ex Sellängget, Sellnäs, Borlänge 17.7 (Ulla Olofsson, Erik Björkbacka). 1 ex Södra Fullsta, Avesta 27.7 (Mats Forslund). 1 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 7.8 (Bertil Rahm). 1 ex Limsjön, Leksand 8.8 (Anders Hans). 2 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 23.8 (Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring). 1 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 25.8 (Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring). 1 IK Budasmyren, Nushäs, Mora 31.8 (Magnus Strömberg). 4 ex Stora Holmsjön, Torsång, Borlänge 5.9-12.9 (Gunnar Bäck, Ulla Olofsson). 1 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 12.9 (Bertil Rahm, Dan Thunberg m fl). 1 ex förbiflygande Tina, Rättvik 25.9 (Anders Helander). 14 ex varav 9 inom landskapet är ett magert resultat.

Mosnäppa *Calidris temminckii* (F)

Ansamlingar (>10): 14 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 16.5-22.5 (Dan Thunberg, Bertil Rahm m fl). 15 ex Hälla, Hovran, Hedemora 20.5-21.5 (Jan-Erik Westlund). 11 ex Lindängen, Orsa 27.5 (Lars Hansson). 10 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 7.8 (Bertil Rahm). De flesta större ansamlingarna av mosnäppor brukar noteras under vårsträcket.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea* (F)

6 ad Österviken, Avesta 21.7 (Berndt Söderlund). 1 ex Södra Fullsta, Avesta 25.7 (Mats Forslund). 1 IK Limsjön, Leksand, Leksand 8.8 (Anders Hans). 1 ad Limsjön, Leksand 9.8 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka). 1 IK Hötjärn, Ludvika, Vstm 20.8 (Bertil Rahm). 2 ex sträckande S Fatburen, Hedemora 27.8 (Berndt Söderlund). 1 IK Starbotornet, Flinesjön, Hedemora 27.8 (Nils-Erik Björkbacka). 1 IK Hälla, Hovran, Hedemora 11.9 (Berndt Söderlund). 1 ex Fatburen, Hedemora 25.9 (Pelle Adenäs). 1 IK Hötjärn, Ludvika, Vstm 7.10 (Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring). Oktoberfynd är mycket ovanligt för arten. Totalt sågs 16 ex (varav 14 inom landskapet) detta år. 27 ex sågs under 2000, 41 ex 2001, 11 ex 2002, 16 ex 2003 samt 58 ex under 2004.

Kärrensäppa *Calidris alpina* (F)

Fynd under häckningstid: 1 ex spelade Gammelfjällshön, Fulufjället, Älvdalen 18.6 (Håkan

Olsson). 1 ex spelade Särmmanskojan, Fulufjället, Älvdalen 3.7 (Gustav Asplund).

Någon häckning har aldrig konstaterats i Dalarna men fynd under häckningstid i lämplig biotop finns sedan tidigare varav den senaste var 1 ex Fosksjöarna, Långfjället 4.6 2003. Vem blir först med att säkerställa en häckning?

Sena höstfynd: 4 ex Stora Holmsjön, Torsång, Borlänge 1.10-2.10 (Urban Grenmyr, Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka). 4 ex Limsjön, Leksand 1.10-2.10 (Yngve Hareland). 1 ex Fatburen, Hedemora 1.10 (Berndt Söderlund). 2 IK Vonsnäsudden, Kråkberg, Mora 1.10 (Lars Hansson). 1 ex Bysjön, Sör Amsberg, Borlänge 2.10 (Gunnar Bäck). 5 IK Dragsängarna, Leksand 2.10 (Yngve Hareland, Bogdan Persson). 1 ex Vonsnäsudden, Kråkberg, Mora 4.10 (Cecilia Fahlén). 1 ex Kyrkbyfjärn, Vika, Falun 7.10 (Gittan Mattsson). 1 IK Hötjärn, Ludvika, Vstm 8.10 (Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring). 2 ex Flinesjön, Hedemora 12.10 (Richard Holmqvist). Att kärrensäppor ses i början av oktober börjar numera vara mera en regel än undantag.

Myrsnäppa *Limicola felcinellus* (H)

Fynd på tidigare häckningslokal: 2 ex spelade Andjusvarden, Mora 15.6-16.6 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). Andra året i rad som fåglar spelar över denna myr. Ingen häckning är konstaterad i landskapet under 2000-talet. Senaste uppskattningen av häckande par är ifrån slutet på 80-talet och då beräknades 15-25 par häcka i Dalarna (SOF:s torvgrupp)

Övriga fynd: 4 ex Tisjökölen, Tisjön, Matlung 31.5 (Hanna Friberg, Fredrik Friberg). 1 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 1.6 (Sten-Erik Bohlin). 1 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 17.8 (Bo Hultgren). 1 IK Kyrkbyfjärn, Vika, Falun 23.8-26.8 (Gunilla Lagerqvist, Lars Lagerqvist, Richard Holmqvist).

Brushane *Philomachus pugnax* (H)

Fynd på tidigare häckningslokal: 1 par 6.5, 3 hane spel 14.5, 4 hane spel 28.5-12.6 Tisjökölen, Tisjön, Matlung (Janne Dahlén, Börje Dahlén). 1 hane spel Rövallkølen Tisjön, Matlung 12.6 (Janne Dahlén, Börje Dahlén). Spelande brushanar rapporterades även från Stora Holmsjön, Borlänge och Fatburen, Hedemora men i de fallen rör det sig sannolikt om fåglar på sträck. Ansamling (>50): 60 ex Älvgården, Hedemora 27.8 (Berndt Söderlund). 60 ex förbiflygande Rudorna, Borlänge 25.9 (Gunnar Bäck).

Sent höstfynd: 1 ex Älvgården, Hedemora 13.10 (Bo Hultgren).

Dvärgbeckasin *Lymnocyptes minimus* (H)

Årets första dvärgbeckasin såg den 19.4 och årets sista observation gjordes den 21.10, båda vid Hötjärn, Ludvika, Vstm. Totalt rapporterades 36 ex varav 19 ex under våren (flera spelande), ett ex under sommaren och 16 ex under hösten. Fördelningen är ovanlig då höstfynd annars brukar dominera.

Värfynd kommunvis: Avesta: 1 ex spelade Södra Fullsta 5.5-7.5 (Mats Forslund). Hedemora: 2 ex spelade Svinesjön, Dala-Husby 25.4 (gm Thomas Möller), 2 ex samma lokal 2.5 (Per-Inge Josefsson). Ludvika: 5 ex 24.4-27.4, 2 ex 5.5, 2 ex 12.5 Hötjärn, Vstm. (Bertil Rahm, Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring m fl). Borlänge: 1 ex Ovandal 25.4 (Bo Hultgren). Falun: 1 ex Sörmyren, Svartnäs 11.5 (Kalle Bergström). Mora: 1 ex spelade Funäsviken 26.4 (Caj Runesson), 1 ex spelade Norrviken, Sollerton 30.4

(Caj Runesson) och Orsa: 1 ex spelade Lindängen 27.4-30.4 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén).
Fynd under häckningstid: 1 ex Alderängarna, Mora 20.6 (Roger Kaufmann, Ulf Johansson, Marie Teilmann). 1 slutet på 80-talet uppskattades Dalarnas häckande bestånd till 15-20 par (SOF:s torvgrupp). Under 90-talet har dock sommarfynd saknats så gott som helt och detta är det första sommarfyndet under 2000-talet. Udda nog gjordes det inte inom fjällområdet.

Höstfynden började 15.8 och handlar om enstaka individer med undantag av 3 ex Österviken, Avesta 10.9 (Stig Holmstedt), 4 ex Lindängen, Orsa 17.9 (gm Caj Runesson) och 4 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 30.9 (Elisabeth von Knorring, Dan Thunberg).

Dubbelbeckasin *Gallinago media* (F)

Vårfynd: 1 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 30.4 (Bertil Rahm). 1 ex samma lokal 16.5-20.5 (Bertil Rahm, Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring m fl). 1 ex Sellängen, Sellnäs, Borlänge 22.5 (Ulla Olofsson). Fågeln vid Sellängen spelade medan de i Hötjärn endast sågs rasta. Första fyndet i april inom rapportområdet. Trots att fler skådare numera ger sig ut och lyssnar efter arten i majnatten är fortfarande antalet vårfynd lågt i förhållandet till höstfynden.

Höstfynd: 1 ex Sörbogrundet, Hovran, Hedemora 28.8 (Berndt Söderlund). 1 ex Lindängen, Orsa 3.9-4.9 (Magnus Strömberg, Lena Pettersson). 1 ex Näset, Orsa 11.9-18.9 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). 3 ex Lindängen, Orsa 17.9-19.9 (Caj Runesson, Rolf Björk). 1 ex Marnästjärn, Ludvika 17.9 (Pelle Adenäs). 3 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 29.9-30.9 (Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring). 1 ex Piplärksåkem, Nyckelby, Borlänge 1.10 (Håkan Sandin).

Rödspov *Limosa limosa* (T, 6)

1 ex Fårans utlopp, Naglarby, Säter 29.5 (Hasse Hedin). 1 IK Hälla, Hovran, Hedemora 21.8 (Berndt Söderlund). 2 ad Hälla, Hovran, Hedemora 31.8 (Berndt Söderlund).

1 summan 6 ex inkluderar även de till ras bestämda islandicorna. Endast ett vårfynd att jämföra med 7, 3, 4, 3 och 3 ex åren 2000-2004. Arten går kraftigt bakåt som häckfågel i Sverige.

*Rödspov, rasen islandica *Limosa limosa islandica* (3,2)

2 IK Stora Holmsjön, Torsång, Borlänge k:n 28.8 [F] (*Gunnar Bäck m.fl).

De tidigare fynden är alla ifrån våren. Det är först på senare år som kunskapen om hur man skiljer ungfåglar mellan raserna åt har blivit känd och fynden av unga islandicor i Sverige har ökat starkt de senaste åren. Detta fynd passar väl in i mönstret. Ett av bestämningskriterierna är just att ungfågeln av islandica ruggar betydligt senare än nominatrasen och därför ska man vara uppmärksam på just ungfåglar under höststräcket. Troligtvis så är sannolikheten högre att dessa tillhör islandica än nominatrasen limosa. Även fågeln vid Hälla 21.8 är rapporterad som islandica men rnk har ännu inte fått in någon beskrivning på denna. Man kan misstänka att även de adulta fåglarna vid samma lokal 31.8 tillhörde rasen. Sedan tidigare finns ett sent höstfynd av en ung rödspov nämligen 1 IK Fatburen, Hedemora 23.9-29.9 2002. Tyvärr finns ingen noggrann beskrivning på denna fågel men med tanke på rasens ruggning samt det sena uppträdandet kan man starkt misstänka att även denna fågel tillhörde rasen.

Myrspov *Limosa lapponica* (F)

Vårfynd: 2 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 4.5 (Sten-Erik Bohlin). 1 ad Stora Holmsjön, Torsång, Borlänge 8.5 (Håkan Sandin, Yngve Johansson). 6 ex Vattnäs, Mora 16.5 (Ralf Lundmark). 3 ex Stumsnäs, Rättvik 17.5 (Rolf Björk).

Höstfynd: 200 ex Västerbyhytta, Söderbärke, Smedjebacken 20.7 (Tommy Persson). 1 ex S Långalen, Säter 23.7 (Ralf Lundmark). 300 ex Avesta 31.7 (Berndt Söderlund). 120 ex Marnästjärn, Ludvika 3.8 (Pelle Adenäs). 28 ex Vonsnäsudden, Kråkberg, Mora k:n 29.8 (Lars Hansson).

Flera av vårfågeln rastade på lokalen, medan alla "höstfåglar" sträckte förbi. Till skillnad från övriga arktiska vadare noterades inget mindre antal än normalt.

Småspov *Numenius phaeopus* (H)

Ansamlingar (>10): 18 ex Lindängen, Orsa 2.5-5.5 (Cecilia Fahlén, Lars Hansson). 25 ex Lisjön, Fredriksberg, Ludvika 3.5 (Martin Rydberg Hedén, Mikael Ohlson). 10 ex Biskopsbyn, Lima, Malung 16.5 (Per Lif). 35 ex Husom, Lima, Malung 16.5 (Per Lif). 13 ex rast Orsa camping, Orsa 16.5 (Anders Enmalm). 10 ex rast Lindängen, Orsa 16.5 (Anders Hans). 10 ex Nipfjället, Älvdalen 20.6 (Stefan Karlsson).

Storspov *Numenius arquata* (H)

Ansamlingar (>50): 57 ex Orsa camping, Orsa 13.4 (Lars Hansson). 63 ex Lindängen, Orsa 18.4-25.4 (. Peter Malmberg). 125 ex sträckande N Vattnäs, Mora 21.4 (Caj Runesson).

Svartsnäppa *Tringa erythropus* (F)

Sent höstfynd: 1 ex Limsjön, Leksand 1.10 (Yngve Hareland).
Första oktoberfyndet och även septemberfynd är mycket ovanliga i landskapet.

Rödbena *Tringa totanus* (H)

Sydlig häckning: 4 pull Lisjön, Fredriksberg, Ludvika 23.6 (Per Hansson).
Lokalen hyser troligen häckande rödbenor årligen.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia* (H)

Ansamlingar (>25): 27 ex Lindängen, Orsa 2.5 (Lars Hansson). 25 ex Truttjärn, Borlänge 5.5 (Håkan Sandin). 28 ex Lindängen, Orsa 17.5 (Ralf Lundmark).

Skogssnäppa *Tringa ochropus* (H)

Tidigt vårfynd: 1 ex Långlet, Mora 25.3 (Magnus Strömberg).

Grönbena *Tringa glareola* (H)

Ansamlingar(>50): 70 ex Hälla, Hovran, Hedemora 3.5 (Berndt Söderlund), 100 ex Aspan, Dala Husby, Hedemora 4.5 (Thomas Möller), 120 ex Limsjön, Leksand 16.5 (Lars Hansson). Sena höstfynd: 1 ex Fatburen, Hedemora 2.9 (Richard Holmqvist), 1 ex Hälla, Hovran, Hedemora 11.9 (Berndt Söderlund).

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos* (H)

Årets första var 1 ex Hällarna, Väsman, Ludvika 25.4 (Bo Hultgren m fl). Sedan följde ytterligare elva fynd av 1-2 ex i Ludvika, Borlänge, Leksand, Mora och Orsa under april.

Roskarl *Arenaria interpres* (89, 1)

2 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 16.5 (Bertil Rahm), 1 ex Insjöns badplats, Leksand 5.6-6.6 (Anders Hans). Fågeln rastade under bakslaget i mitten av maj. Inget höstfynd detta år. Fyndfördelningen i landskapet vår/höst har under 2000-talet varit 2000: 2/0, 2001: 2/2, 2002: 4/0, 2003: 2/2 samt för 2004: 4/1.

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus* (H)

Möjlig häckning: 1 hona 22.5 (Börje Dahlén, Bertil Helmersson), 1 ex spel 28.5 (Börje Dahlén) och 2 i par 14.6 (Börje Pettersson) vid Tisjön, Malung. Dessutom 5 ex 29.6 (Richard Holmqvist) och 6 ex (3+3) varnande 8.7 (Håkan Sandin) vid Fosksjöarna, Långfjället, Älvdalen. Uppskattningsvis häckar så mycket som 30-50 par i landskapet.

Övriga fynd: 2 ex 18.5 samt 2 ex 4.6 Hötjärn, Ludvika, Vstm (Bertil Rahm).

*Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus* (57,2)

Två fynd av denna sällsynta och oregelbundna gäst som häckar på tundran långt uppe i nordost. De senaste fynden gjordes hösten 1999 då hela 55 ex upptäcktes. 1 IK stationär Hörksbyn, Grängesberg, Ludvika, Vstm 21.10 (*Bertil Rahm) och 2 IK stationära Garsås, Mora 27.10-29.10 (*Caj Runesson, Cecilia Fahlén, Lars Hansson).

*Kustlabb *Stercorarius parasiticus* (26,7)

1 ex Tisjökölen, Tisjön, Malung 12.6 (*Janne Dahlén, *Börje Dahlén), 1 IK Garsås, Mora 7.9 (*Lars Hansson, *Cecilia Fahlén), 4 IK passerade mot sydost Björka, Gesunda, Mora 9.9 (*Caj Runesson), 2 IK sträckande ost Solbacka Långshyttan, Hedemora 13.9 (*Thomas Möller). Fågeln vid Garsås räknas som en av de vid Björka två dagar senare. Äldre fynd: 2 ad sträckande Humlebacken, Runn, Falun 20.5 .2003 (*Thomas Jågas). Har tidigare varit underkända som kustlabbar och publicerade som obestämd labb. Efter förnyad granskning är de numera godkända.

Rrk har ännu inte behandlat alla fynd från 2004 varför summan troligen kommer att justeras något uppåt. I förra året rapport publicerades av misstag meningarna "Under hösten slog kustlabben till med en mini-invasion i Siljan. Upp till 4 ex observerades dagligen 19-22.8 från Mora och Leksand. Därefter observerades mera utspritt ytterligare 3-4 ex". Dessa labbar är ännu inte behandlade av rrk och var heller inte medtagna i summan av antalet fynd.

*Fjälllabb *Stercorarius longicaudus* (17,1)

1 ad Jakobshöjden, Långfjället, Älvdalen 26.6 (*Richard Holmqvist).

Äldre fynd: 1 ad Nipfjället, Älvdalen 29.6.2002 (*Christer Olsson)

Två fynd i lämplig häckningsmiljö under häckningstid är så klart intressant. Det finns bara ett fåtal fynd tidigare från Dalafjällen, men arten häckar så nära som i Härjedalsfjällen.

Obestämd labb *Stercorarius pomarinus/parasiticus/longicaudus*

1 ex Garsås hamn, Mora 8.9 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén), 1 IK Garsås hamn, Mora 1.10 (Magnus Strömberg), 1 ex Lissön- Vaverön, Siljan, Leksand 2.10 (Lena Pettersson, Lars Hansson) och 1 IK Garsås hamn, Mora 31.10 (Caj Runesson). Septembertågeln är troligen identisk med en av de bestämda kustlabbarna från samma period. Observatören av fågeln den 31.10 uppger att det troligen var en kustlabb trots det sena datumet.

Dvärgmåsar *Larus minutus* (H)

Häckningar: Tisjön, Malung toppar som vanligt och maxtalen på häckande är 11 par, 3 ruvande Rövallkölen och 8 ruvande Örviken 12.6 (Janne Dahlén, Börje Dahlén). Däremot sågs inga höga antal IK fåglar detta år utan vi får nöja oss med 5 IK Örviken 17.7 (Janne Dahlén, Börje Dahlén). Häckning är också rapporterad från Älvdalens k:n, 2 IK nyligen flygga Gryveldammen, Hällstugan, Älvdalen k:n 24.7 (Fredrik Friberg, Hanna Friberg), 3 ad sågs på samma lokal.

Möjliga häckningar: IK Hovnäs, Österviken, Avesta 31.7 (Kalle Källebrink) kommer troligen från en häckning i trakten. Lite svårare är det att sätta om de juv som sågs två veckor senare i Orsa, men en häckning i trakten kan också vara möjlig här, 2 IK Småbåtshamnen, Orsa 13.8 (Lars Hansson).

Övriga rapporter, tidiga, sena och höga antal: Första rapporten från vårsträcket är 1 ad Österviken, Avesta 28.4 (Berndt Söderlund). Höga antal har i år bara Tisjön, den 12.6 kan man summera ihop minst 22 ad, 1 3K och 2 2K från sjöns olika delar (Janne Dahlén, Börje Dahlén), viss dubbelräkning kan kanske inte uteslutas. Senaste rapporten är IK fågeln i Orsa 13.8, se ovan.

Skrattmåsar *Larus ridibundus* (H)

Häckningar kommunvis: Borlänge 150 par Vassjärn (Yngve Johansson) och 135 pulli Stora Holmsjön, Torsång (Ulla Olofsson). Falun 150 par Östanforsån (Lotta Bonde), 826 bon kyrkbyttjärn, Vika (Kalle Bergström, Richard Holmqvist), 385 bon Önsbacksdammen (Kalle Bergström), 1 300 bon Stora Vällan (Kalle Bergström, Thomas Jågas), 550 bon Stora Vällan

SV (Kalle Bergström, Thomas Jågas) och 40 par Nyfåbodarna, Balungen (Fredrik Friberg, Lars Friberg). Hedemora 5 pulli Fatburen (Berndt Söderlund). Leksand minst 1 000 par i Limsjön (Gunnar Lind). Ludvika 70 par i Kastjärn (Martin Rydberg Hedén) och 70 ex ruvande Lidsjön, Fredriksberg (Fredrik Friberg). Malung 11 par Gällingsfötjärnen (Börje Dahlén). 5 par Örviken, Tisjön (Janne Dahlén, Börje Dahlén). Ca 100 par Gubbsholmen, Malungsfors (Janne Dahlén, Börje Dahlén). Rättvik 2 par Drafsarna, Rättvik (Fredrik Friberg). Smedjebacken 117 ex ruvande Söderbärke (Torbjörn Jansson).

Ludvika kommun, Västmanland: 21 ex ruvande Höjåren (Bertil Rahm, Sten-Erik Bohlin) Falun är landskapets värstingkommun vad gäller skrattnåshäckningar med ca 3 300 rapporterade, en våldsam ökning mot i fjol med åtskilliga 100 %. Troligen ligger en förbättrad rapportering bakom detta.

Stora ansamlingar: 1 270 ex Tisken, Falun 6.4 (Peter Sjö). 1 000 ex Isaksbo, Avesta 9.4 (Berndt Söderlund). 2 700 ex Korsnäs/Masugnen, Falun 11.4-19.4 (Gittan Matsson, Gudrun Liss).

Fiskmåsar *Larus canus* (H)

Vinterfynd kommunvis: Borlänge 1 ad Kanotstadion, Torsång 5.2 (Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka). Rättvik 2 ex Tingnäsudden, Stumsnäs 1.1 (Lars Hansson). Ludvika 2 ex Gållängen 6.1 (Martin Rydberg Hedén, Mikael Ohlson). Smedjebacken 1 2K Hamnen 16.1 (Bertil Rahm, Niklas Hammarberg m fl). Mora hela 14 rapporter av 1-4 ex, både ad och 2K fåglar, från spridda lokaler under januari och februari (Lars Hansson, Caj Runesson, Cecilia Fahlén och Kjell Westerdahl) och en "höjdare" 15 ex Garsås hamn 12.2 (Caj Runesson). Även i fjol var Mora en pålitlig vinterkommun för fiskmåsar.

Stora ansamlingar: 500 ex rast Isaksbo, Avesta 9.4-15.4, 200 ex rast Utsund, Avesta 9.11 och 220 ex Hälla, Hovran, Hedemora 13.11 (alla tre rapporterna Berndt Söderlund).

Silltrut *Larus fuscus* (3h/F)

Från vårsträcket april och maj finns 21 rapporter med 1-2 ex från lokaler spridda över landskapet, med anhopningar i Ludvika och Orsa kommuner. Två observationer finns med lite högre antal, 6 ad Orsa camping, Orsa 2.5 (Lars Hansson) och 8 ex samma lokal 16.5 (Anders Enmalm). Ett sommarfynd, 1 ad Malungsfors, Malung 20.7 (Janne Dahlén).

Från höststräcket finns ingen rapport, vilket är lite förvånande med tanke på hyfsat många i fjol.

Gråtrut *Larus argentatus* (H)

Vinterfynd: 1 4K Insjön, Leksand 29.1 (Håkan Olsson, Stina Grönberg). 1 ad Utsund, Avesta 17.2 (Berndt Söderlund). 1 ad Flinesjön, Hedemora 26.2 (Berndt Söderlund).

Noteerbart är att fiskmåsar är en betydligt pålitligare övervintrare i Dalarna än gråtrut.

Havstrut *Larus marinus* (1h/F)

Sent höstfynd: 1 1K Hälla, Hovran, Hedemora 20.11 (Berndt Söderlund).

*Tretåig måsar *Rissa tridactyla* (23,1)

1 ad Garsås hamn, Mora 1.10 (*Magnus Strömberg). 6:e fyndet i Mora som toppar dala-ligan för arten. Det senaste dala-fyndet gjordes 24.9.2000 vid Åmåsång, Mora och även det var en adult fågel.

Fisktärnar *Sterna hirundo* (H)

Tidiga vårfynd (april): Sammanlagt 20 rapporter av 1-6 ex under perioden 24-30.4, sydliga kommuner dominerar. Detta är tämligen normalt och mycket likt i fjol. En lite tidigare och mera anmärkningsvärd rapport är 10 ex Väsälöppstarten Transtrand, Malung 18.4 (Marianne Kihlman).

Stora flockar (50 ex eller fler): 50 ex Korsnäs/Masugnen, Falun 2.5 (Lotta Bonde).

Sena höstfynd (sept-): 1 ex Korsnäs/Masugnen, Falun 12.9 (Gunilla Lagerqvist, Lars Lagerqvist).

1 ex födosökande Solbacka Långshyttan, Hedemora 17.10 (Thomas Möller). Oktoberfynd är mycket ovanliga i landskapet.

Silvertärnar *Sterna paradisaea* (H)

Häckningar: 4 par Tisjökölen och 3 par ruvande Rövallkölen Tisjön, Malung 12.6 (Janne Dahlén, Börje Dahlén). Häckningarna på Tisjökölen misslyckades medan 10 1K sågs vid Örviken 31.7 (Janne Dahlén, Börje Dahlén).

Högre antal (>10): Flera rapporter finns från häckningslokalen Tisjön med fler än 10 ex, flest var 30 ex Rövallkölen 17.7 (Janne Dahlén, Börje Dahlén). Dessutom 10 ex Sörmyren, Svartnäs, Falun 11.5 (Kalle Bergström). 10 ex Lidsjön, Fredriksberg, Ludvika 15.5 (Mikael Ohlson, Martin Rydberg Hedén, Niklas Hammarberg) och 20 ex Lidsjön, Fredriksberg, Ludvika 22.5 (Martin Rydberg Hedén, Mikael Ohlson). 40 ex sträckande N Sörbogrundet, Hovran, Hedemora 5.6 (Berndt Söderlund). 20 ex Översjön, Särna, Älvdalen 8.6-9.6 (Bengt Oldhammer).

Tidiga vårfynd (april): 1 ex Trutjärn, Borlänge 28.4-30.4 (Eddine Hodi, Yngve Johansson).

Att skapa sig en rättvis bild av silvertärnans status i landskapet är inte helt lätt. Tittar man på rapporterna i Svalan så inser man snart att det ofta är samma observatörer som rapporterar arten under sträck vilket i sin tur troligen beror på att det är de som "tar sig tid" till att titta lite mera på tärnar i sträcktid. Även det omvända tror vi händer, d v s att man slentrianmässigt bestämmer fåglarna till silvertärnor då det brukar vara sådana på lokalen vid den tidpunkten.

Svarttärnar *Chlidonias niger* (1h/T, 6)

Sju vår- och sommarrapporter är bra. 3 ex Höjåren, Ludvika, Vstm 5.5 (Elisabeth Von Knorring, Dan Thunberg) 3 ex Flinesjön, Hedemora 15.5 (Berndt Söderlund) och samma 3 ex Fatburen, Hedemora 15.5 (Richard Holmqvist). 1 ad Lindånget, Orsa 1.6 (Cecilia Fahlén, Simon Nilsson) och samma 1 ex sträckande SO Orsa 2.6 (Lena Pettersson). 1 ex Fullsta, N Bysjön, Avesta 2.6 (Mats Forslund). 1 ad Norrviken, Sollerön, Mora 5.7 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén). Första fyndet av svarttärnar i Mora kommun.

Ingen häckning detta år i Flinesjön där Dalarnas första häckning konstaterades 2004.

Skogsduva *Columba oenas* (H)

Vinterfynd/Tidiga vårfynd: 2 ex Västerbyhytta, Söderbärke, Smedjebacken 3.2 (Tommy Persson). 1 ex samma lokal 12.2-19.2 (Tommy Persson m fl). Två vinterfynd finns sedan tidigare under 2000-talet. Bägge dessa är noterade i slutet på februari.

När det gäller större flockar (>10 ex) är det liksom tidigare en koncentration till Borlänge och Hedemora kommuner. Ett par undantag är 23 ex Stumsnäs, Rättvik 27.6 (Kalle Bergström) och 35 ex Sunnanhaga Vika, Vika Strand, Falun 15.9 (Kalle Bergström). De största rapporterade flockarna är 100 ex Rudorna, Borlänge 30.9-9.10 (Håkan Sandin, Yngve Johansson) och 75 ex Fatburen, Hedemora 1.10 (Berndt Söderlund).

Ringduva *Columba palumbus* (H)

Vinterfynd: 1 ex Rågsveden, Äppelbo, Vansbro 20.1 (Magnus Karlsson). Andra vinterfyndet under 2000-talet men det första i januari. Det förra var en tidigt anländ fågel i slutet på februari.

Ansamlingar (>500): 500 ex Fatburen, Hedemora 13.4 (Berndt Söderlund). 800 ex Älvgården, Hedemora 27.8 (Berndt Söderlund). 1 500 ex Fatburen, Hedemora 24.9 (Berndt Söderlund).

Turkduva *Streptopelia decaocto* (H)

Säkra häckningar är endast rapporterade från Borlänge, som för övrigt stötar med merparten av de drygt 100 rapporterna. Den säkra lokalen vid järnvägsstationen är dock inte så säker längre i och med att matningen där har upphört och duvorna säkert har spritt sig i centrala staden. Säkert häckar även enstaka par på fler platser i landskapet där stationära fåglar setts och hörts. Nordliga och nordvästliga fynd finns bl a från Lima, Malung samt Åsen, Älvdalen. Rapport om turkdovor saknas från Hedemora och Smedjebackens kommuner.

Turturduva *Streptopelia turtur* (51,1)

1 ex Marnästjärn, Ludvika 22.7 (Pelle Adenäs). 10:e fågeln sedan 2000. Månadsfördelningen har varit: Maj 1 ex, juni 1 ex, juli 4 ex, augusti 1 ex, september 2 ex samt oktober 1 ex.

Berguv *Bubo bubo* (H)

Endast en lyckad häckning rapporterad och det var i Borlänge kommun. Från Falu kommun rapporteras om en misslyckad häckning. Under våren respektive hösten observerades uvar på ytterligare ett antal lokaler än ovanstående: Hedemora 1 ex vår / 1 ex höst, Säter 2/0, Smedjebacken 1/0, Ludvika 1/1, Falun 4/2, Malung 1/2, Mora 3/0, Älvdalen 1/0. Häckningen i Borlänge noterades redan i mars och var var rekordtidig och dessutom var antalet ungar fyra, vilket även det måste ses som ett rekord. Paret lade en andra kull i samma bo men tyvärr konstaterades denna häckning övergiven den 12.6.

Hökuggla *Surnia ulula* (H)

Vår- och sommarfynd: 1 ex Kvillssälén, Malung 7.3 (Bertil Helmersson). 1 ex Kestina, NV Grängesberg, Ludvika 22.3 (Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring). 1 ex Hötjärn, Ludvika, Vstm 29.4 (Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring). Hökuggla sågs vid Kestina även den 7.7 och under hösten (Dan Thunberg, Elisabeth von Knorring).

Från och med september månad började det dyka upp hökugglor på flera platser. Några av dem blev riktiga långstannare. Kommunvis fördelning av antalet ex: Hedemora 2, Säter 3, Ludvika 2, Borlänge 3, Falun 2, Gagnef 2, Leksand 1, Rättvik 1, Vansbro 2, Malung 6, Mora 3, Orsa 2 och Älvdalen 1. Hösten 2004 fanns inga rapporter om hökugglor i Dalarna. Kanske värfynden var en försmak på den lilla invasion som kom under hösten 2005? De senaste invasionerna har inträffat höstarna 1999 samt 2002.

Slaguggla *Strix uralensis* (H)

Häckningar: Cirka 25 häckningar i Leksand och 16 i Malung. I övrigt sparsamt med rapporterade häckningar, Smedjebacken 1, Falun 3, Vansbro 1 och Orsa 2.

Antalet inrapporterade häckningar visar inte det egentliga antalet par. I slutet på 80-talet uppskattades antalet till 250 par.

Lappuggla *Strix nebulosa* (H)

Sex häckningar är rapporterade i Svalan. Dessutom finns fynd under häckningstid från ytterligare två lokaler. Från Malung rapporterades ett vinterfynd: 1 ex V. Tandö Lima, Malung 9.12-10.12 (Kenneth Persson, Staffan Sjöberg).

Ryktessvis så skall dock ytterligare häckningar har konstaterats och det har pratats om att det totala antalet häckande par har varit tio.

Hornuggla *Asio otus* (H)

Vinterfynd: 1 ex Västerby, Hedemora 9.2 (gm Thomas Möller).

Häckningar: Avesta 3, Säter 1, Borlänge 14, Falun 2, Leksand 1, Mora 3 och Malung 2.

Totalt 26 häckningar, med klar dominans av Borlänge. De senaste åren har följande antal häckningar rapporterats: 2000 3, 2001 4, 2002 27, 2003 69 samt 2004 11.

Jorduggla *Asio flammeus* (H)

14 värfynd (1.4-3.6) och fem höstfynd (19.9-6.10). Ingen konstaterad häckning detta år.

Kommunvis fördelning av fynd/antal ex: Hedemora 2/2, Borlänge 3/4, Gagnef 1/1, Leksand 4/5, Rättvik 1/1, Malung 2/2, Mora 5/6 och Orsa 2/2.

Päruggla *Aegolius funereus* (H)

Häckningar endast rapporterade från Lima, Malung, Åsen om detta inte återspeglar det verkliga

Möller). 1 ex Lindängen, Orsa 10.4 (Magnus Strömberg). 1 ex Sonnboviken, Avesta 17.4 (Berndt Söderlund). 1 ex Truttjärn, Borlänge 26.4 (Lars Wallström). 1 ex Vändleberget, Ludvika 30.5 (Ulf Johansson). 1 ex Lönnfallet, Ludvika 3.6-4.8 (Sten-Erik Bohlin). 1 ex Ingels, Rättvik 24.7 (Anders Forsberg). 1 ex Färnäs ångar, Mora 9.10 (Magnus Strömberg).
Lönnfallet, Ludvika och Flygfällsrakan, Gustafs är två "säkra" lokaler där arten observerats i 7 respektive 11 år i följd.

Berglärka *Eremophila alpestris* (60,1)

1 ex Stumsnäs, Rättvik 30.10 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén).
Arten är inte årlig i Dalarna, den senaste observationen gjordes 2002 i Orsa. Årets observation i Rättvik var det fjärde fyndet i kommunen.

Backsvala *Riparia riparia* (H)

Ett fåtal inrapporterade häckningar som inte speglar artens verkliga antal i landskapet.

Häckningar inrapporterade från Gagnef 3, Rättvik 20 (två lokaler), Vansbro 5 och Malung 4.

***Större piplärka *Anthus richardi* (12, 1)**

1 ex Nyckelby, Borlänge 1.10-2.10 (*Hasse Hedin, Yngve Johansson, Håkan Sandin).

För 7:e året i rad observeras arten inom Dalarnas rapportområde. Lokalen var den klassiska piplärksäkern där arten har uppträtt tidigare.

Ängspiplärka *Anthus pratensis* (H)

Ett sent höstfynd gjordes av 2 sträckande exemplar vid Hörksbyn, Grängesberg, Ludvika, Vstm 5.11 (Bertil Rahm).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus* (F)

En nyhet inför 2005 var att samtliga fynd av arten skulle rapporteras då arten har ansetts minska kraftigt under de senaste åren och då bara 26 observationer noterades får väl farhågorna anses som infriade. Fyra av fynden gjordes under maj månad, resterande fynd gjordes mellan den 27:e augusti fram till den 24:e september. Fynd från Borlänge kommun dominerar. Fördelning av antal fynd/antal fåglar i respektive kommun enligt följande. Hedemora 2/4, Ludvika 4/4, Borlänge 14/18, Falun 1/1, Gagnef 1/1, Mora 2/3 och Orsa 2/2.

***Skärpiplärka *Anthus petrosus* (28,1)**

1 ex Stora Holmsjön, Torsång, Borlänge 25.9 (*Nils-Erik Björkbacka, Erik Björkbacka).
Typisk tidpunkt för arten men en mera udda lokal.

**** "Gulhuvad gulärkla" *Motacilla flava flavissima/lutea* (0,1)**

1 ad hane Hälla, Hovran, Hedemora 3.5 (*Berndt Söderlund). Första fyndet i Dalarna av en fågel som visade karaktärer för någon av raserna flavissima/lutea. Dessa bägge gulhuvade gulärklaser är mycket svåra att säkert rasbestämma och brukar därför oftast publiceras som tillhörande någon av raserna. Flavissima häckar på Brittiska örna liksom på den angränsande kusten av kontinenten. Dessutom finns ett litet bestånd i södra Norge. Lutea häckar norr och nordost om Kaspiska havet. Närmare 100 fynd av detta raspar finns noterade i Sverige sedan tidigare. För den som vill veta mer om hur och ifall man kan skilja de bägge raserna åt rekommenderas följande artikel: Waern, Mats. 2006. Gulärkla- går det att skilja på flavissima och lutea. Roadrunner 14:2, sid 36-38.

***Citronärkla *Motacilla citreola* (0,1)**

1 2K hane Tisjökölen, Malung 19.5 [F] (*Sebastian Kirppu, Per Lif). Ny och mycket efterlängtat art för landskapet. Fågeln uppmärksammades av en ensam skådare nära fågeltornet vid Tisjön på sena eftermiddagen. Fågeln satt o m vid något tillfälle på räckat till tornet! På grund av det lite avlägsna läget för de flesta andra skådare var det bara ytterligare en som hann dit och beskåda fågeln. Den eftersöktes senare på kvällen och dagarna efteråt med negativt resultat. Men de artglada behöver förhoppningsvis inte vänta så länge på att nästa citronärkla uppträcks.

Forsärkla *Motacilla cinerea* (H)

Sammanlagt 19 säkra häckningar har rapporterats från följande lokaler. Kloster, Hedemora (Hans Malmsten), Grängshammar, Säter (Hasse Hedin). Norddalen, Säter (Magnus Bladlund). Hagge å, Smedjebacken (Per Hansson). Bullerforsen, Borlänge (Yngve Johansson). Kvarnsveden, Borlänge (Håkan Sandin). Forshuvud, Kvarnsveden, Borlänge (Håkan Sandin) Borgården, Falun (Olle Ekman). Österbyn, Falun (Olle Ekman). Dådran, Rättvik (Fredrik Friberg). Södra Ungsjön, Rättvik (Kalle Bergström). Kullsarvet, Vansbro (Janolf Granberg). Almän, Malung (Kenneth Persson), Åckensjön, Malung (Oddmar Zaars), Åssjöälven, Malung (Janne Dahlén), Ogan, Venjan, Mora (Ulf Johansson), Rotensugnet, Älvdalen (Janne Dahlén m fl), Njupekskärr, Fulu fjället, Älvdalen (Janne Dahlén), Älvdalens skjutfält, Älvdalen (Janne Dahlén).

Övriga fynd, varav flertalet är gjorda i anslutning till lämplig häckningsbiotop, fördelas per lokal i respektive kommun enligt följande. Avesta 2 lokaler, Hedemora 5, Säter 4, Smedjebacken 2, Ludvika 6, Borlänge 16, Falun 10, Gagnef 2, Leksand 5, Rättvik 4, Mora 8, Orsa 7, Malung 9 och Älvdalen 14 olika lokaler. Notera att arten är rapporterad från samtliga kommuner.

Sädesärkla *Motacilla alba* (H)

Ett sent fynd av 1 hona i Åsen, Älvdalen den 13.11 (Jan Hansson).

Fosksjöarna 29.6 (Richard Holmqvist). 1 ex Myrflodammen, Malung 1.7 (Ulf Linnell). 1 ex Njupesjär 2.7 (Gustav Asplund). 1 ex Njupesjär 26.7 (Staffan Eklöv). 1 ad hane Njupesjär 27.7 (Thomas Möller). Årets senaste fynd avsåg 2 ex vid Njupesjär, Älvdalen 25.9 (Lennart Eriksson).

Björktrast *Turdus pilaris* (H)

Sammanlagt 19 fynd av flockar på 500 ex eller fler fåglar har inrapporterats. De största flockarna var 1 000 ex Sörbogrundet, Hedemora 18.10 (Berndt Söderlund). 1 000 ex Risåkern, Färnäs, Mora 22.10 (Magnus Strömberg). 1 000 ex Grangärde, Ludvika 23.10 (Martin Rydberg Hedén, Mikael Ohlson). 1 020 ex Folkarbyn, Falun 25.10 (Kalle Bergström). 1000 ex Hälla, Hedemora 28.10 (Berndt Söderlund).

Gräshoppsångare *Locustella naevia* (H)

45 sjungande gräshoppsångare rapporterades under året, vilket är färre än de senaste åren. Spridningen över landskapet är dock större än tidigare. Bland fynden märks den första gräshoppsångaren från Älvdalen någonsin, 1 ex sjöng Väsadammen, Älvdalen 23.5 (Simon Nilsson)! Anmärkningsvärt är också att antalet fynd från de norra delarna av landskapet var fler under 2005 än under 2004 trots det lägre totala antalet för Dalarna som helhet.

Den tidigaste fågeln är från 11 maj, 2 ex Lindängat, Orsa (Lars Hansson m fl) och den senaste från 3 september, 1 IK ringm Höjtjärn, Ludvika, Vstm (Bertil Rahm m fl). Årets fynd fördelade sig så här: Avesta 7 ex, Hedemora 3 ex, Ludvika 1 ex, Malung 2 ex, Borlänge 13 ex, Falun 4 ex, Gagnef 1 ex, Leksand 1 ex, Mora 6 ex, Orsa 7 ex och Älvdalen 1 ex. Fynd saknas från Säter, Smedjebacken, Vansbro samt Rättvik.

Flodsångare *Locustella fluviatilis* (T, 3)

1 ex Berg, Borlänge 19.6 (Raimo Laurila). 1 ex Djupdalen, Fäggeby, Säter 21.6 (Ralf Lundmark). 1 ex Västra Lillmon, Malung 1.7 (Kenneth Persson). Antalet fynd under 2000-talet har varit enligt följande: 2000 6 ex, 2001 3 ex, 2002 14 ex, 2003 4 ex samt 2004 10 ex.

***Busksångare *Acrocephalus dumetorum* (87, 3)**

Sammanlagt tre fynd enligt följande: 1 ex Alvik, Siljansnäs, Leksand 13.6-19.6 [B] (*Conny Land m fl). 1 ex Kullåra, Sollerön, Mora 18.6-19.6 [B] (*Lars Hansson, *Cecilia Fahlén). 1 ex Bonäs, Mora 19.6-26.6 [B] (*Daniel Åslund m fl).

Efter att ha varit bortskämda med många busksångare de två senaste åren var vi tillbaka på mer normala tre sjungande fåglar. Genomsnittet 1996-2005 ligger på just tre busksångare per år. Fågeln i Alvik satt och sjöng i en hallonhäck.

Kärrsångare *Acrocephalus palustris* (H)

30 sjungande kärrsångare är i paritet med förra året och innebär åter en relativt god årssumma.

Borlänge står även 2005 för en stor andel av fynden, medan fynden från sydöstra Dalarna är förvånansvärt få. Ingen säker häckning finns rapporterad. Fördelning av fynden: Hedemora 1, Ludvika 5, Malung 2, Borlänge 12, Falun 1, Leksand 1, Mora 5 och Orsa 3.

***Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* (22, 2)**

1 ex Gustafs, Säter 5.6-8.6 [F,B] (*Leif Carlberg m fl). 1 ex Aspeboda, Falun 9.6 (*Börje Pettersson). 1 ex spel/sång Jan Matts dammen, Höjnings omr., Ludvika, Vstm 18.6-26.6 [F,B] (*Magnus Strömberg m fl).

Trastsångaren är inte årlig i rapportområdet så tre fynd är en hög årssumma. Senast tre fåglar hördes sjunga var 1995. Gustafsfågeln satt och sjöng i en helt vanlig villaträdgård, en minst sagt udda biotop för arten.

Trädgårdssångare *Sylvia borin* (H)

Sent höstfynd: 1 ex Lindängat, Orsa 3.10 (Lars Hansson).

Det senaste fyndet från Dalarna är noterat den 1.11.81 men även oktoberfynd är mycket ovanliga och det tidigare näst senaste var också vid Lindängat, den 2.10.99.

Svarthätta *Sylvia atricapilla* (H)

Vinterfynd: 1 hane Islingby, Borlänge 2.1-5.1 (Eddine Hodi). 1 hona Broåkern, Mora 3.1 (Lars Hansson). 1 hane Lergården, Borlänge 23.1 (Erik Björkbacka). 1 hane Trädgårdsgatan, Ludvika 15.2-13.3 (Thorild Jonsson).

Tidigt vårfynd: 1 ex Vasaloppstarten Transtrand, Malung 10.4 (Marianne Kihlman).

Sena höstfynd: 1 honfågeln Hörksbyn, Grängesberg, Vstm 5.11 (Bertil Rahm). 1 hane Islingby, Borlänge 5.11 (Yngve Johansson, Eddine Hodi). 1 hane Limesforsen, Malung 16.11 (gm Börje Flygar). 1 hane Hönsarvet, Borlänge 17.11 (Håkan Sandin).

Antalet vinterfynd varierar något mellan åren och fyra fåglar är något högre än normalt för de senaste åren. Mera ovanligt är att de stannar så pass länge vid ett och samma fågelbord som fågeln i Ludvika.

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix* (H)

Tidiga vårfynd: 1 ex Lövhuddan, Falun 28.4 (Lotta Bonde). 1 ex Kyrkbyfjärn, Vika, Falun 29.4 (Kalle Bergström).

Fynd under april är ovanliga, men har gjorts regelbundet under 2000-talet. Det tidigaste fyndet är från Marnäsfjärn, Ludvika 24 april 2000.

Gransångare *Phylloscopus collybita* (H)

Sena höstfynd: 2 ex Lindängat, Orsa 3.10-4.10 (Lars Hansson). 1 ex Sandviolsvägen 9, Nussnäs,

Styrelse

Ordförande
Conny Trogen
Rista 4
780 41 GAGNEF
0241-103 48 070-366 33 34
connytrogen@yahoo.se

Sekreterare
Lars Antonsson
Ålgatan 3
784 65 BORLÄNGE
0243-21 11 96
lars.antonsson@erasweden.com

Övriga ledamöter
Thomas Jonsson
0248-401 43 070-299 14 56
tompa_dalarna@hotmail.com

Vice ordförande

Mats Forslund
S Fullsta 170
770 65 BY KYRKBY
0226-700 30
fogelvak@algonet.se

Kassör

Owe Olsson
Kavelimora 170
791 94 FALLUN
023-421 62
owe.olsson@edu.borlange.se

Ungdomsrepresentanter
Thomas Jonsson
0248-401 43 070-299 14 56
tompa_dalarna@hotmail.com

Ungdomsrepresentanter

Thomas Jonsson
0248-401 43 070-299 14 56
tompa_dalarna@hotmail.com

Andreas Trogen
0241-10348 076-318 07 66
andreas@mbx.nu

DOF-kommittéer och arbetsgrupper

Information

Medlemstidning
Fåglar i Dalarna, Anders Hans**

Internet

www.dofnet.se

Dalavararen

lyssna 0240-167 82
rapportera 0240-167 85

Program

Hans Malmsten*

DOF-res, Bernt Larsson, 0225-516 04

DOF-studier, Hans Malmsten*

DOF-sällj, Owe Olsson*

DOF-ungdom

Thomas Jonsson*
Andreas Trogen*

Busksångare 1 ex Kyrkbyjärn, Falun 22.6.2005
Busksångare 1 ex Alvik, Siljansnäs, Leksand 15.7.2005
Nordsångare 1 ex Västerbyhytta, Söderbärke, Smedjebacken 22.6.2005
Nordsångare 1 ex Nipfjället, Älvdalen 29.6.2005
Svartkråka 1 ex Malung 22.3.2005

Under behandling av rk

Kanadagås, rasen hutchinsii 1 ex Östanforsån-Tisken, Falun 31.12.2004 – 3.3.2005
Engelsk sädesårla Sanda, Mora 21.5.2005

Sibirisk nötväcka 4 ex Klutjön, Foskros, Älvdalen 11.4.2004

Tundrasädgås. Alla äldre fynd i Svalan som saknar raritetsbeskrivning ligger kvar som "bordlagda" ytterligare ett år. Vi uppmanar härmed rapportörerna att inkomma med rapporter.

Underkänd av rk p g a att beskrivning saknas

Röd glada 1 ex Sätra, Insjön, Leksand 11.4.2004

Pilgrimstulk 1 ad hanne Heden, Malung 17.2-19.2.2005

Smalhäbbad simsnäppa 1 ex Hällarna, Väsman, Ludvika 11.5.2004

Engelsk sädesårla 1 ex Österby, Gustafs, Säter 10.5.2004

Engelsk sädesårla 1 ad Aspeboda, Falun 12.9.2004

Svartkråka 1 V. Tandö, Malung 1.5, 4.5 samt 25.5.2004

Videsparv 2 ex Rostberg, Mora 12.4.2004

Underkänd av rk

Jaktfalk 1 IK Älvisnäs, Hovran, Hedemora 22.11.2005

Trastsångare 1 ex Hötjärn, Grängesberg, Västmanland 22.6.2005

Sibirisk nötväcka 1 ex Heros, Smedjebacken 5.9.1997

Sibirisk nötväcka 1 ex Uvberget, Smedjebacken 5.9.1997

Sibirisk nötväcka 1 ex Hedströmsvägen, Smedjebacken 1.12.1998

Svartkråka 1 ex Hosjö, Falun 3.5.2005

Dvärgsparv 1 hane Hälla naturreservat, Malung 28.5.2005

Under behandling av RK

Aftonfalk 1 subad hona Nyckelmyren, Ludvika 7.5.2003

Underkänt av RK

Gulärta, feldugg 1 ad hanne Bäsna, Gagnef 5.5.2005

Fågelvakten Dalarna

Alf Nordin
0253-202 71
alf.nordin@telia.com

Lars Nilsson
0247-333 92

lars.n@ebox.thinet.se

Stiftelsen Hovran

Ulff Komodin
0225-59 61 05

Per-Inge Josefsson
0225-620 73

Viltvårdsnämnden

Jarl Hammarqvist, Gagnef
jarl.hammarqvist@telia.com

Annelie Wahlgren, Leksand

* se styrelsen

** se redaktionssidan